

SARA COBB

“LA MAJORIA DELS ACORDS DE PAU FRACASSEN DESPRÉS DE CINQ ANYS”

PER EVA MILLET

La nord-americana Sara Cobb recorda molt bé com de petita els ensenyaven a l'escola que s'havien de protegir sota els pupitres en cas d'un atac nuclear. El fantasma d'una mort per radiació, causada per una situació de Guerra Freda, la va marcar per sempre. Per això es va convertir en una reconeguda especialista en mediació i resolució pacífica de conflictes. Doctora en Comunicació per la Universitat de Massachusetts, va dirigir entre 2001 i 2009 l'Institut d'Anàlisi i Resolució de Conflictes (ICAR) de la Universitat George Mason. Cobb va ser una de les ponents del III Congrés Internacional de Conflictes, Conflictologia i Pau que va organitzar l'any passat el Campus per la Pau de la UOC

La estadounidense Sara Cobb recuerda muy bien cuando de pequeña les enseñaban en el colegio cómo protegerse bajo los pupitres en caso de un ataque nuclear. El fantasma de una muerte por radiación, causada por una situación de Guerra Fría, la marcó para siempre. Así, se ha convertido en una reconocida especialista en mediación y resolución pacífica de conflictos. Doctora en Comunicación por la Universidad de Massachusetts, dirigió entre 2001 y 2009 el Instituto de Análisis y Resolución de Conflictos (ICAR) de la Universidad George Mason. Fue una de las ponentes del III Congreso Internacional de Conflictos, Conflictología y Paz que organizó el año pasado el Campus por la Paz de la UOC.

The American Sara Cobb clearly remembers when she was taught at school to hide under her desk to protect herself from a nuclear attack. The spectre of death by radiation, caused by the Cold War, has marked her for life. This led her to become a renowned specialist in mediation and peaceful conflict resolution. She holds a PhD in Communication from the University of Massachusetts, and, from 2001 to 2009, she was the director of the Institute for Conflict Analysis and Resolution (ICAR) at George Mason University. She took part in the 3rd International Congress on Conflict, Conflict Resolution and Peace, organised last year by the UOC' Campus for Peace.

WALK THE TALK

“LA MAYORÍA DE LOS ACUERDOS DE PAZ FRACASAN TRAS CINCO AÑOS”
“MOST PEACE AGREEMENTS FAIL AFTER FIVE YEARS”

David Campos

“La resolució de conflictes no és un procés racional”

“La resolución de conflictos no es un proceso racional”

“Conflict resolution isn't a rational process”

L'anàlisi i la resolució de conflictes està en expansió, tant acadèmica com laboral. Quan es converteix en disciplina? Hi ha diversos punts de partida, en funció de les diferents línies d'exercici i de recerca que existeixen en aquest àmbit. Li puc explicar la trajectòria que ha tingut als Estats Units, on va aparèixer, l'any 1935, l'anomenat National Mediation Labor Board (Comitè Nacional de Mediació Laboral), amb la finalitat de reduir vagues i d'institucionalitzar la mediació i la negociació en l'àmbit laboral. Més tard, als anys seixanta i setanta, va començar a sorgir tota una literatura sobre temes de justícia

El del análisis y resolución de conflictos es un campo en expansión, tanto a nivel académico como laboral. ¿Cuándo se convierte en disciplina? Hay varios puntos de partida, en función de las diferentes líneas de ejercicio e investigación que existen en este campo. Puedo hablarle de su trayectoria en Estados Unidos, donde apareció, en 1935, el llamado National Mediation Labor Board (Comité Nacional de Mediación Laboral), con el fin de reducir huelgas e institucionalizar la mediación y la negociación en el campo laboral. Más tarde, en las décadas de los sesenta y los setenta, se empezó a crear toda una literatura

The field of conflict analysis and resolution is expanding academically and professionally. When did it become a discipline? There are several starting points depending on the different applications and lines of research that exist in this field. I can talk to you about its trajectory in the United States where the National Mediation Labor Board was set up in 1935 to reduce strikes and make mediation and negotiation a common practice in the workplace. In the 1960s and 1970s, literature started to be produced about social justice, human needs, offences, grievances and how to deal with their related problems.

social, necessitats humanes, afronts, greuges i com tractar els problemes relacionats amb tot això. El moment clau, però, va ser als anys vuitanta, quan es van institucionalitzar l'anàlisi i la resolució de conflictes als tribunals com a eina per resoldre disputes familiars, comercials, comunitàries, etc.

No existia ja a nivell diplomàtic? La resolució de conflictes no equival a la negociació diplomàtica. És una disciplina que parteix de l'anàlisi de les disputes tenint en compte les seves causes més profundes. Té molt clar que els conflictes no es poden reduir a interessos; és més elaborat que això. Nosaltres entenem

sobre temas de justicia social, necesidades humanas, afrentas, agravios y cómo enfrentarse a problemas relacionados con todo ello. Pero el momento clave fue en los ochenta, cuando se institucionalizó el análisis y resolución de conflictos en los tribunales como una herramienta para resolver disputas familiares, comerciales, comunitarias, etc.

¿No existía ya a nivel diplomático? La resolución de conflictos no equivale a la negociación diplomática. Es una disciplina que parte del análisis de las disputas en base a sus causas más profundas. Y tiene muy claro que los conflictos no pueden ser reducidos a intere-

However, the 1980s marked a watershed when conflict analysis and resolution was established in the courts as a tool for solving trade, family and community disputes, among others.

Didn't it already exist on a diplomatic level? Conflict resolution can't be equated with diplomatic negotiation. It's a discipline based on the most profound causes of dispute analysis. And it's very clear about the fact that conflicts can't be reduced to interests; it's more complex than that. We understand that conflicts arise because of identity, culture, religion, history and relational dynamics. To

que els conflictes existeixen per qüestions d'identitat, cultura, religió, història i dinàmiques relacionals. En certa manera, molts dels protagonistes d'un conflicte no saben quins són els seus interessos. De fet, en la majoria dels conflictes més prolongats, els protagonistes no han emmarcat les seves perspectives en termes d'interessos. Si, per exemple, es pregunta a un membre d'una banda llatinoamericana quins interessos té, no sabrà respondre, no hi haurà pensat. Hamàs, per exemple, tampoc no té interessos.

Una mica com passa amb ETA, aquí a Espanya... Per a ells el terrorisme s'ha convertit en

ses; es más elaborado que eso. Nosotros entendemos que los conflictos funcionan por causas de identidad, cultura, religión, historia y dinámicas relacionales. En cierto modo, muchos de los protagonistas de un conflicto no saben cuáles son sus intereses. De hecho, la mayoría de los conflictos más prolongados son aquellos en los que sus protagonistas no han enmarcado sus perspectivas en términos de intereses. Si, por ejemplo, le preguntas a un miembro de una banda latinoamericana cuáles son sus intereses, no sabrá qué contestarte, no habrá pensado en ello. Hamás, por ejemplo, tampoco tiene intereses.

a certain extent, many of the protagonists of a conflict don't know what their interests are. Indeed, the majority of the most prolonged conflicts are those whose protagonists haven't framed their perspectives in terms of their interests. If, for instance, you ask a member of a Latino gang what his or her interests are, he won't be able to answer you; he won't have thought about it. Hamas, for example, don't have any interests either.

This is slightly similar to what is happening here in Spain with ETA... Terrorism has become a kind of lifestyle for them. Exactly. A

una mena de forma de vida. Exactament. En una manera de viure, amb unes perspectives i visions del món profundament diferents de les de la majoria. Per aquest motiu, si s'aplica la teoria tradicional de la negociació a aquesta mena de situacions, el resultat és que el 85% dels acords de pau fracassen després de cinc anys. És com si féssim servir pomes per parlar de taronges. L'anàlisi i la resolució de conflictes és el procés per intentar analitzar aquests conflictes tan enquistats i permetre que es resolguin cap a solucions sostenibles. **Què més falla en la manera tradicional de negociar conflictes?** Tenir altres perspecti-

Un poco como sucede con ETA, aquí en España... Para ellos el terrorismo se ha convertido en una especie de forma de vida. Exactamente. En una manera de vivir, con unas profundas diferencias en perspectivas y visiones del mundo de las de la mayoría. Por ello, si aplicas a este tipo de situaciones la teoría tradicional de la negociación el resultado es que el 85% de los acuerdos de paz fracasan tras cinco años. Es como si usáramos manzanas para hablar de naranjas. El análisis y resolución de conflictos es el proceso para tratar de analizar estos conflictos tan enquistados y permitir que se resuelvan hacia soluciones sostenibles.

lifestyle, with profound differences between their standpoints and views of the world and those of the majority. That's why, if you apply the traditional negotiation theory to these kinds of situations, the result is that 85% of peace agreements fail after five years. It's as if we were using apples to talk about oranges. Conflict analysis and resolution is the process used to analyse these deeply entrenched conflicts and to allow them to be resolved by moving towards sustainable solutions.

What are the other failings in the traditional way of negotiating conflicts? To see things from another perspective, from an anthro-

ves, com ara l'antropològica, la sociològica, la de la comunicació, la de la història i, en especial, la de la psicologia. A la teoria tradicional de la negociació, les emocions es deixaven de banda. Se suposava que eren perilloses per al procés racional de negociació. Però la resolució de conflictes no és un procés racional.

Molts dels conflictes actuals no passen entre països, sinó dins dels països. Com s'explica aquest canvi? Sí, hi ha uns 40 conflictes intraestats. Crec que això és perquè avui tenim una tecnologia que arriba a tot arreu, la qual cosa redueix la viabilitat de les fronte-

¿Qué más le falla al modo tradicional de negociación de conflictos? Tener otras perspectivas, como la antropológica, la sociológica, la de la comunicación, la de la historia y, en especial, la de la psicología. En la teoría tradicional de negociación, las emociones se dejaban de lado. Se suponía que eran peligrosas para el proceso racional de negociación. Pero la resolución de conflictos no es un proceso racional.

Muchos de los conflictos actuales no suceden entre países, sino dentro de los países. ¿A qué se debe este cambio? Sí, hay unos 40 conflictos intraestatales. Yo creo que se

political, sociological, communication, historical and, in particular, a psychological point of view. Emotions were put to one side in traditional negotiation theory. They were thought to pose a danger to the rational negotiation process. However, conflict resolution isn't a rational process.

Many current conflicts don't take place between countries but inside countries. What is this change due to? Yes, there are about 40 intra-state conflicts. I believe that this is due to the fact that today we have technology that reaches everywhere, and this reduces the viability of inter-state borders: people think

<<

res entre estats: la gent pensa d'una manera global. Però també té a veure amb el que va passar a finals del segle XX, amb el desmembrament de la Unió Soviètica. Aquest fet va ser crucial, va destapar les qüestions de sobirania a tot el món i gent que mai no s'havia plantejat la possibilitat de ser independent o de l'autodeterminació es va posar en marxa. **Per què el desig d'independència s'expressa a vegades de manera violenta?** Perquè són conflictes que creixen i creixen. Posem per cas una regió com ara el Congo, per exemple, on hi ha una inversió massiva d'empreses mundials i... 53 grups armats. Se suposa que

<<

debe a que hoy tenemos una tecnología que llega a todas partes, lo que reduce la viabilidad de las fronteras entre estados: la gente piensa de una forma global. Pero también tiene que ver con lo que pasó durante la última parte del siglo XX, con el desmembramiento de la Unión Soviética. Este hecho fue crucial, destapó las cuestiones de soberanía en todo el mundo y gente que nunca se había planteado la posibilidad de ser independiente o de la autodeterminación se puso en marcha. **¿Pero por qué el deseo de independencia se expresa a veces de forma violenta?** Porque son conflictos que crecen y crecen.

<<

globally. It's also related to what happened during the last part of the 20th century, with the dismantling of the Soviet Union. This was a crucial event which brought to light questions of sovereignty around the world, and people who had never even entertained the notion of independence or self-determination began to mobilise.

But why is the desire for independence sometimes expressed in a violent way? Because these are conflicts that grow and grow. Let's take a region like the Congo, for instance, where there is massive investment from global businesses and... 53 armed

aquests grups són part de l'exèrcit congolès, però cada grup té una història pròpia, un llenguatge, una tradició i un context. Cada grup creu que les seves tradicions poden estar en perill si deixen de lluitar i un d'ells destaca sobre la resta.

Creu llavors que defensen la seva idiosincrasia i no una part dels beneficis de les riqueses del país? Defensen totes dues coses. Repeteixo que el problema és que l'anàlisi internacional redueix els conflictes a qüestions d'interès. Te n'adones si observes com la secretària d'estat nord-americana, Hillary Clinton, i abans, en especial, Condoleezza

Tomemos una región como el Congo, por ejemplo, donde hay una inversión masiva de empresas globales y... 53 grupos armados. Se supone que estos grupos son parte del ejército congolés, pero cada uno tiene su historia, su lenguaje, su tradición, su contexto. Y cada uno cree que sus tradiciones pueden estar en peligro si dejasen de luchar y uno sobresaliera sobre el resto.

¿Cree entonces que defienden su idiosincrasia i no su parte de los beneficios de las riquezas del país? Defienden ambas cosas. Repito que el problema está en que el análisis internacional reduce los conflictos a

groups. These groups are thought to be part of the Congolese army but each of them has its own history, language, tradition and context. And each one believes that its traditions could be in danger if it stopped fighting and one got the better of the other. **So do you think that they are defending their idiosyncrasy instead of their share of the benefits of their country's wealth?** They are defending both things. I repeat that the problem lies in the fact that international analysis reduces conflicts to questions of interest. You realise this if you look at the United States Secretary of State, Hillary Clinton, and be-

za Rice, gestionen el conflicte amb l'Iran. Utilitzen la tècnica del pal i la pastanaga, com si l'Iran fos un nen dolent que necessita ser disciplinat pels Estats Units. Aquest discurs de càstig/recompensa no funciona. El meu país no entén que el problema amb l'Iran no és sobre armes nuclears (interessos): és sobre la relació que els Estats Units li proposen cada vegada que obren la boca. Si diguessin, posem per cas, que entenen la necessitat de l'Iran de disposar d'energia nuclear i proposessin d'organitzar un grup de països per discutir-ne el desenvolupament a nivell global, seria una manera d'evitar que

cuestiones de interés. Te das cuenta de ello si observas a la secretaria de estado estadounidense, Hillary Clinton, y antes, en especial, a Condoleezza Rice, lidiando con Irán. Utilizan la técnica del palo y la zanahoria, como si Irán fuera un niño malo que necesita ser disciplinado por Estados Unidos. Y este discurso de castigo/recompensa no funciona. Mi país no entiende que el problema con Irán no es sobre armas nucleares (intereses): es sobre la relación que Estados Unidos propone con Irán cada vez que abre la boca. Si Estados Unidos dijera, por ejemplo, "Entendemos su necesidad de disponer de energía

fore her, Condoleezza Rice, in particular, and their tussle with Iran. They use the carrot and stick technique, as if Iran were a naughty child that needs to be disciplined by the United States. This discourse of punishment and reward doesn't work. My country doesn't understand that the problem with Iran isn't about nuclear weapons (interests): it's about the relationship the United States proposes every time it opens its mouth. If the United States were to say, for instance, "We understand your need to have nuclear energy in this day and age. We're going to work together; let's organise a group of nations

el procés fos un contenciós i l'Iran no se sentís humiliat.

I per què no se li acut a ningú? Seria molt políticament incorrecte? Totalment. Jo crec que la lògica actual per resoldre conflictes té un discurs, una perspectiva, que va en detriment de la resolució. Perquè les persones i els països acaben humiliats en comptes d'atrets per la nova relació després del conflicte.

Però les guerres es poden acabar. L'antiga Iugoslàvia no en seria un exemple? És veritat que avui no hi ha matances actives, però s'hi ha imposat una pau negativa. En una pau negativa ningú no es mata, no hi ha combats,

nuclear en esta era. Vamos a trabajar juntos, organicemos un grupo de naciones para hablar sobre el desarrollo global de la energía nuclear", sería una forma de lograr que el proceso no fuera un contencioso e Irán no se sintiese humillado.

¿Y por qué no se le ocurre a nadie? ¿Sería muy políticamente incorrecto? Totalmente. Yo creo que la lógica actual para resolver conflictos tiene un discurso, una perspectiva, que va en detrimento de la resolución. Porque las personas y las naciones acaban humilladas en vez de atraídas por la nueva relación tras el conflicto.

to talk about the worldwide development of nuclear energy", this would be a way of ensuring that the process wouldn't be a dispute and Iran wouldn't feel humiliated.

And why doesn't this occur to anybody? Would it be very politically incorrect? Absolutely. I believe that the current logic for resolving conflicts has a discourse, a perspective, which is detrimental to resolution. Because people and nations end up being humiliated instead of attracted by the new relationship after the conflict.

But wars can end. Isn't the former Yugoslavia an example of this? It's true that there are

però les relacions entre els bàndols no evolucionen i, per tant, el lloc és un barril de pólvora. L'antiga Iugoslàvia no ha evolucionat i la polarització s'accentua. Hi ha preocupació; ja es parla del que trigarà a esclatar.

Hi ha algun bon exemple de pau positiva? Sí, Irlanda del Nord. Van tenir un acord de pau, desarmament, col·laboració entre les dues parts a tots els nivells, grups treballant a les comunitats, etc. Es van fer molts esforços en diversos sentits. Els esforços diplomàtics, que són els primers, no poden ser els únics; després s'ha de treballar. Encara que pugui sorprendre, la gent no vol la pau immediatament.

>>

Pero las guerras pueden acabarse. ¿La antigua Yugoslavia no sería un ejemplo de ello? Es verdad que en la actualidad no hay matanzas activas, pero se ha impuesto una paz negativa. Una paz negativa es aquella en la que nadie se mata, no hay combates, pero no hay una evolución de las relaciones entre los bandos y, por ello, el lugar es un polvorín. Y la ex Yugoslavia no ha evolucionado, la polarización se acentúa. Hay preocupación, ya se habla de lo que va a tardar en explotar. **¿Habría algún buen ejemplo de paz positiva?** Sí, Irlanda del Norte. Tuvieron un acuerdo de paz, desarme, colaboraciones

>>

no killings taking place at the present time, but a negative peace has imposed itself upon the country. With negative peace nobody gets killed, there's no fighting, but there's no evolution in the relations between factions and that's why the place is a powder keg. The former Yugoslavia hasn't evolved and polarisation has become even more marked. There's concern, and people are already talking about how long it'll take to explode.

Is there any good example of positive peace? Yes, Northern Ireland. They had a peace agreement, disarmament, both sides worked together on every level, there were

"A l'antiga Iugoslàvia s'hi ha imposat una pau negativa"

"En la antiga Yugoslavia se ha impuesto una paz negativa"

"A negative peace has imposed itself upon the former Yugoslavia"

groups working in the communities... Many efforts were made in a number of areas. Diplomatic efforts, which are the first, can't be the only ones. Work must be done afterwards. Although it may come as a surprise, peace isn't something people want immediately.

>>

<<

Em costa de creure... La gent triarà sempre la guerra abans que la pau si tem que l'altre està disposat a matar-la o a fer-li mal, si creu que la manera de funcionar de l'altre grup o país és el causant dels seus problemes. Al conflicte del Pròxim Orient, per exemple, els israelians destrueixen barris a Gaza, i què fa Hamàs?, intenta resistir-se a l'ocupació. Li pots explicar els beneficis de la pau, però no la demanaran si vol dir una pau humiliant.

<<

entre las dos partes a todos los niveles, grupos trabajando en las comunidades... Se hicieron muchos esfuerzos en diversos sentidos. Los esfuerzos diplomáticos, que son los primeros, no pueden ser los únicos, hay que trabajar después. Aunque pueda sorprender, la paz no es algo que la gente quiera de inmediato.

Me cuesta creerlo... Una y otra vez la gente elegirá la guerra antes que la paz si temen que el otro esté dispuesto a matarlos o a ha-

<<

I find that hard to believe ... Time and time again, people would choose war over peace if they feel that the other person is prepared to kill or harm them; if they believe that their problems are due to the way the other group or country functions. In the Middle East conflict, for instance, the Israelis destroy neighbourhoods in Gaza and what does Hamas do? It tries to resist occupation. You can tell them about the benefits of peace, but they won't ask for it if it means a humiliating peace. Hamas won't sign up for peace if this involves permanent occupation, constant humiliation through security

Hamàs no signarà la pau si implica una ocupació permanent, una humiliació constant a través de controls, la renúncia de Jerusalem, etc. Prefereixen continuar lluitant.

O sigui que sovint els acords de pau són fruit de la pura extenuació. Hi ha una teoria en la resolució de conflictes que s'inspira en els escacs i que es podria traduir com de les "taules ferides": implica que les parts negocien només quan estan exhaustes.

Els conflictes religiosos són els més difícils de resoldre? No, no ho crec. Els conflictes més difícils de solucionar són els ètnics, perquè per aconseguir-ho cal que n'evolucioni

cerles daño. Si creen que sus problemas se deben a la manera en la que el otro grupo o país funciona. En el conflicto de Oriente Medio, por ejemplo, los israelíes destruyen barrios en Gaza y, ¿qué hace Hamás?, trata de resistir a la ocupación. Les puedes contar los beneficios de la paz, pero no la pedirán si ello significa una paz humillante. Hamás no firmará la paz si implica una ocupación permanente, una humillación constante a través de controles, la renuncia de Jerusalén... Prefieren continuar luchando.

O sea que, a menudo, los acuerdos de paz son fruto de la pura extenuación. Hay una

checks, renouncing Jerusalem... They prefer to keep fighting.

So you mean that peace agreements are often the result of sheer exhaustion. There's a theory in conflict resolution that is inspired by chess and could be expressed by the term 'wounded boards': it means that the parties only enter into negotiations when they're exhausted.

Are religious conflicts the most difficult to resolve? No, I don't think so. Ethnic conflicts are the most difficult to resolve, because their identity has to evolve if this is to happen, and because identity is an amalgam

“Els Estats Units no entenen que el problema amb l'Iran no és sobre armes nuclears”

“Estados Unidos no entiende que el problema con Irán no es sobre armas nucleares”

“The United States don't understand that the problem with Iran isn't about nuclear weapons”

teoría en la resolución de conflictos que se inspira en el ajedrez y que podría traducirse como de las “tablas heridas”: implica que las partes van a la negociación sólo cuando están exhaustas.

Los conflictos religiosos ¿son los más difíciles de resolver? No lo creo, no. Los más difíciles de solucionar son los conflictos étnicos, porque para conseguirlo se requiere que su identidad evolucione y la identidad es una amalgama de historia, religión, cultura

of history, religion, culture and tradition. They're like large rocky formations that are hard to shift. Some of these conflicts are based on chosen traumas that are taught to children, generation after generation. And they're traumas about anything, they don't need to be religious ones.

Do wars begin within families? Are they the seed of future conflicts? That's an interesting question. The relationship between the type of family you grew up in and the tendency towards conflict hasn't been studied a great deal. I do believe, however, that there are certain cultures that are more predispo-

la identitat i la identitat és una amalgama d'història, religió, cultura i tradició. Són com grans formacions rocoses, molt difícils de moure. Alguns d'aquests conflictes es basen en traumes escollits, ensenyats als nens generació rere generació. Són traumes sobre qualsevol cosa; no fa falta que siguin religiosos.

Les guerres comencen a les famílies? Són la llavor de futurs conflictes? És una pregunta interessant, però no s'ha investigat gaire la relació entre el tipus de família en què un es cria i la tendència al conflicte. Sí que crec, en canvi, que hi ha certes cultures amb

y tradición. Son como grandes formaciones rocosas, muy difíciles de mover. Algunos de estos conflictos se basan en traumas elegidos, enseñados a los niños generación tras generación. Y son traumas sobre cualquier cosa, no hace falta que sean religiosos.

¿Las guerras empiezan en las familias? ¿Son la semilla de futuros conflictos? Es una pregunta interesante. Pero no se ha investigado mucho sobre la relación entre el tipo de familia en la que uno se ha criado y la tendencia al conflicto. Sí creo, sin embargo, que hay ciertas culturas con más predisposición a la violencia que otras y pro-

sed to violence than others and probably in Europe today, where there has been a great deal of suffering, there's a greater awareness of multiculturalism, a greater understanding of community... Europe wouldn't be so quick to go to war as the United States.

What do you think about the invasions of Iraq and Afghanistan? Both of them were a big mistake. I was quite shocked to hear the opinions of some of my friends in the United States who supported the bombing of Afghanistan. I believe that before we went to war, we could have carried out fieldwork, through international organisations, the

més predisposició a la violència que altres, i probablement a Europa, on s'ha patit molt, avui hi ha més consciència del multiculturalisme, més comprensió cap a la col·lectivitat. Els europeus no anirien tan ràpidament a la guerra com els nord-americans.

Què opina de les invasions de l'Iraq i l'Afganistan? Les dues van ser un gran error. Per a mi va ser un xoc escoltar les opinions d'alguns dels meus amics als Estats Units que donaven suport al bombardeig a l'Afganistan. Crec que abans d'anar a la guerra es podria haver fet un treball de camp, a través d'organitzacions internacionals, de l'ONU.

blemente en Europa, donde ha habido mucho sufrimiento, hoy hay más conciencia del multiculturalismo, más comprensión hacia la colectividad... Los europeos no irían tan rápidamente a la guerra como los estadounidenses.

¿Qué opina de las invasiones de Irak y Afganistán? Las dos fueron un gran error. Para mí fue impactante escuchar las opiniones de algunos de mis amigos en Estados Unidos que apoyaban el bombardeo en Afganistán. Creo que antes de ir a la guerra se podría haber hecho un trabajo de campo, a través de organizaciones internacionales, de la ONU.

Però després de l'11-S, els nord-americans tenien un desig enorme de represàlia, i això és el que es va fer. Quina llàstima!

Considera que Barack Obama mereixia el premi Nobel de la pau? Em va alegrar molt, el premi. Va donar suport a la direcció en què es mou Obama, que es basa més en una estratègia orientada a buscar compromisos que no cap a l'aïllament, la dimonització de països i la creació “d'eixos del mal”. Se'l mereixia en el sentit que ha llançat una nova retòrica. No perquè en sapiguem el resultat, sinó perquè ens estem movent en una bona direcció. ■

Pero tras el 11-S había un enorme deseo de represalia por parte de los americanos. Y así se hizo. ¡Qué lástima!

¿Considera que Barack Obama merecía el Nobel de la Paz? Me alegró mucho. Es un apoyo a la dirección en la que Obama se mueve, que se basa en una estrategia más orientada a la búsqueda de compromiso que al aislamiento, la demonización de países y la creación de “ejes del mal”. Es merecido en el sentido de que ha lanzado una nueva retórica. No porque sepamos el resultado, sino porque estamos moviéndonos en una buena dirección. ■

Institute for Conflict Analysis & Resolution
icar.gmu.edu

CAIN Web Service: Conflict Archive on the Internet
cain.ulst.ac.uk

Insight on Conflict
www.insightonconflict.org

Nobelprize.org Conflict Map
bit.ly/9gG3zy